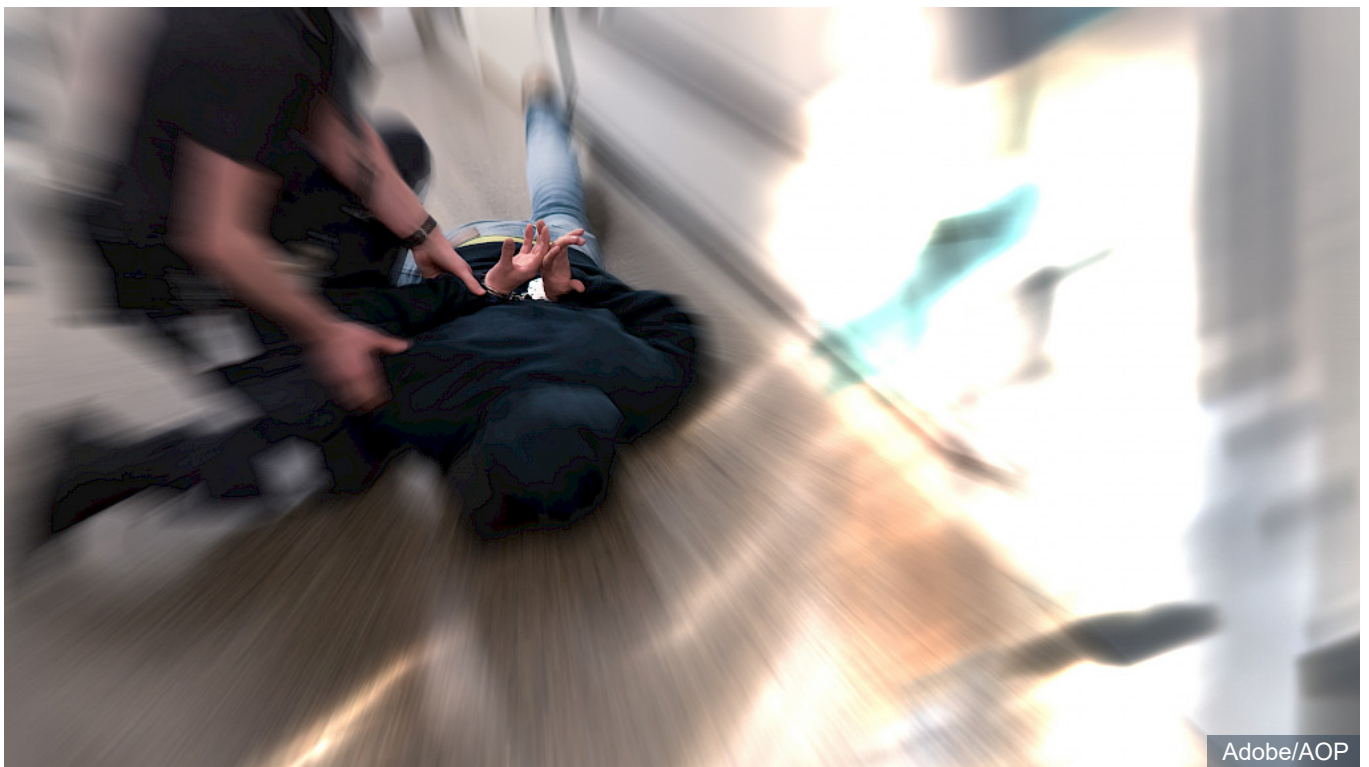

Päinmakuulle rajoittamiseen liittyy äkkikuoleman riski

Niuvanniemen sairaalassa luovuttiin päälleikäyvän potilaan rajoittamisesta vatsalleen jo yli vuosikymmen sitten, kansainvälisiin tutkimuksiin perustuen.

Anne Seppänen

Kuvituskuva.

Päinmakuulle rajoittamiseen liittyy äkkikuoleman riski, varoittaa oikeuspsykiatri **Kari Ojala**.

Ojala on hiljattain jäänyt eläkkeelle Niuvanniemen sairaalan johtavan lääkärin virasta.

Hän kummastelee julkisuudessa käytyä keskustelua, joka liittyy kauppakeskus Isossa Omenassa tapahtuneeseen kuolemantapaukseen, jossa 35-vuotias nainen menehtyi vartijoiden pidettyä häntä vatsallaan lattialla.

– Mediassa haastatellut vartioimisalan ja poliisin asiantuntijat ovat sitä mieltä, että kuvien perusteella vartijat ovat toimineet ohjeiden mukaan. Jos näin on, olen huolestunut siitä, että vartijoiden koulutuksessa edelleen opetetaan päinmakuulle rajoittamista, Ojala sanoo.

Hän arvioi asiaa puhtaasti mediatietojen varassa tuntematta tapausta muuten.

Altistaa rytmihäiriölle

Niuvanniemen sairaalassa tämä rajoittamistapa lopetettiin kokonaan jo vuonna 2012. Jo pari vuotta aikaisemmin sitä oli rajoitettu. Jos tilanne kuitenkin jostain syystä päättyy siihen, että potilas on vatsallaan, siitä pitää luopua mahdollisimman nopeasti.

Päätös perustuu kansainväliseen tutkimustietoon siitä, että rajoittamistapa altistaa äkkikuolemalle. Yksi aihetta koskeva tutkimusartikkeli löytyy [täältä](#). Steinberg A Med Sci Law 25.2.2021

– Kun ihminen viedään maihin ja varsinkin vatsalleen, ja jos vielä kädet ovat selän takana, hengitysfunktio ja sydämen virtaus heikentyvät, Ojala kertoo.

Kuoleman mekanismi ei kuitenkaan ole tukehtuminen.

– Alentunut hengitysfunktio ja sydämen toiminnan heikentyminen aiheuttavat metabolisen muutoksen. Seurauksena voi olla sydämen rytmihäiriö, asystole tai muukin rytmihäiriö. Tämä on kuoleman mekanismi.

Tilannetta pahentaa adrenaliinimyrsky, kun ihminen on kiihtynyt, hädissään tai peloissaan. Siksi päinmakuulle rajoittaminen stressi- tai kriisitilanteessa altistaa äkkikuolemalle.

– Erityistä altistavaa sairautta ei tarvitse olla, vaan näin voi käydä kohtuullisen hyväkuntoiselle nuorelle ihmiselle.

Yhtäläisyys George Floydin kuolemaan

Ojala arvioi, että Yhdysvalloissa vuonna 2020 tapahtunut, valtavasti julkisuutta saanut George Floydin kuolema poliisien käsissä saattoi tapahtua samalla mekanismilla kuin Ison Omenan kuolemantapaus.

– Samankaltaisia tapauksia on raportoitu jo 2010-luvulla.

Niuvanniemen sairaalan henkilökunnan koulutusohjelmassa ei enää edes opeteta sitä, miten päinmakuulle rajoittaminen tehdään. Potilasta rajoitetaan fyysisesti vasta viimeisenä keinona.

– Joka tilanteessa pyritään käyttämään tilannetta rauhoittavia keinoja. Jos potilas kuitenkin joudutaan viemään maihin, se tehdään muilla keinoilla. Niitä on olemassa, mutta ne ovat ehkä vähän hankalammin opeteltavia.

Kirjoittajat

Anne Seppänen